

۱۴۰

دانشگاه تهران

دانشکده اقتصاد

عنوان تحقیق:

نظریه پول، اعتبار

و

تعادل عمومی

نگارش: محسن رضایی میر قائد

استاد راهنمای: دکتر اسدالله فرزین ووش

اساتید مشاور: دکتر اکبر کمیجانی - دکتر علی فرهنگی

رساله برای دریافت درجه دکتری در رشته علوم اقتصادی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

شماره

جمهوری اسلامی ایران

تاریخ

دانشگاه تهران

پیوست

دانشکده اقتصاد

بسمه تعالیٰ

جلسه دفاع از رساله برادر محسن رضایی میر قائد دانشجوی دوره دکتری رشته اقتصاد تحت عنوان «بول و اعتبار و تعادل عمومی» در تاریخ ۸۰/۱۱/۲ تشکیل گردید و رساله ایشان با درجه عالی معادل ۱۹,۲۵ مورد تصویب هیأت داوران رساله قرار گرفت.

اعضاء هیئت داوران رساله:

استاد راهنما

نام و نام خانوادگی: دکتر اسد... فرزین حسینی

استاد مشاور

۱- نام و نام خانوادگی: دکتر علی فرهنگی

۲- نام و نام خانوادگی: دکتر اکبر کمیجانی

استاد داور

۱- نام و نام خانوادگی: دکتر حمید نظامان

۲- نام و نام خانوادگی: دکتر ابراهیم مرجی

۸۰/۱۱/۲

چکیده:

هدف از این رساله ارائه یک نظریه عمومی پولی است. برای رسیدن به این هدف چند اقدام صورت گرفته است. اول اینکه تعریف پول مورد بازنگری قرار گرفته است. پول حامل ارزش است و لذا پول بعنوان پول ابزار مبادله است. مبادلات پولی و اقتصادی را تسهیل می‌کند. ولی پول چون حامل متغیرهای پولی از قبیل، سپرده، اعتبار، دارائی و سرمایه مالی و درآمد است بر متغیرهای حقیقی تأثیر می‌گذارد.

ابن تأثیر هم پایدار است و لذا پول اگرچه بعنوان یک ابزار مبادلاتی خشنی است ولی بعنوان حامل متغیرهای پولی خشنی نبوده و تأثیر درازمدت بر فعالیت اقتصاد دارد. تفکیک متغیرهای پولی از قبیل سپرده از اعتبار و دارائی‌های مالی از سرمایه مالی راه را برای برقراری یک «رابطه عمومی پولی» بین متغیرهای فوق هموار کرده است.

ما این ارتباط عمومی را بصورت بازار وجوه پولی یا فرایند پولی تعریف و تبیین کرده‌ایم. بازار وجوه پولی که از دو بخش عرضه وجوه پولی که شامل بازارهای دارائی‌های مالی (ثروت مالی) یا مجموعه معادلات SW می‌باشد، و همچنین از بخش تقاضای وجوه پولی که شامل بازارهای سرمایه مالی و اعتبار و یا مجموعه معادلات WI می‌باشد، مدل جدیدی برای تحلیل اقتصادی بنام SAI بوجود می‌آورد. نظریه بازار وجوه پولی از یکطرف «نظریه خلق پول» است و از سوی دیگر نظریه ارتباط پول با بخش حقیقی است، این نظریه که فرایند پولی را در بخش ثروت مالی (SW) و بخش سرمایه مالی و اعتبار (WI) نشان میدهد هم از سوی SW به درآمد و مخارج منصل است و هم از سوی مجموعه سرمایه مالی و اعتبار WI به تقاضای کن مرتبه می‌شود.

نظریه بازار وجوه پولی در بخش نظری توانسته است ضمن تأیید اکثر نظریات پولی آنها را نظریات خاص از یک نظریه عمومی نشان دهد و لذا ترکیبی از نظریات ویکسل، رابرتسون و ماکین را در بخش WI و ترکیبی از نظریات کینز و توبین را در بخش SW بوجود آورده است. مدل SAI توانسته ضمن تحلیل کاستی‌های مدل‌های LM - IS و مدل CC - LM و مدل CM - MM کارل برونر و ملتزه، پیشنهاداتی برای جبران نواقص آن مدل‌ها ارائه و توانایی بیشتری را برای تحلیل پدیده‌های اقتصادی در خود فراهم کرده است.

«فهرست مطالب»

<u>عنوان</u>	<u>صفحه</u>
فصل اول: کلیات	
۱	۱
۲	۱-۱- مقدمه
۳	۲-۱- نظریه پولی
۴	۳-۱- سوالات اساسی نظریه پول و اعتبار
۵	۴-۱- یافته های تحقیق
۶	۵-۱- موضوعات رساله
فصل دوم: مروری بر ادبیات تحقیق	
۷	۱-۱- مقدمه
۸	۲-۱- کلاسیکها
۹	۲-۲- نظریه وجوه قابل قرض
۱۰	۲-۲-۱- ویکسل
۱۱	۲-۲-۲- رابرتسون
۱۲	۳-۱-۲-۱- ماکنین
۱۳	۳-۱-۲-۲- نظریه متداری
۱۴	۳-۲- مارشال و مکتب کمبریج
۱۵	۴-۱- قبل از کینز
۱۶	۴-۲- کینز
۱۷	۴-۳- تحول بعد از کینز
۱۸	۴-۴- مینسکی
۱۹	۴-۵- توپین
۲۰	۴-۶- گرلی و شو
۲۱	۴-۷- فریدمن

عنوان

صفحه

۳۱	۷-۲- پول بعنوان یک دارایی
۳۲	۸-۲- پول و اعتبار
۳۳	۹-۲- لاین هافرد
۳۶	۱۰-۲- نظریه ویکسل - کینزی
۳۹	۱۱-۲- پول و اعتبار در ادبیات جدید
۴۲	۱۲-۲- نتیجه
۴۳	۱۳-۲- خلاصه
۴۵	فصل سوم: پول و اعتبار و تعادل عمومی
۴۶	۱-۳- مقدمه
۴۶	۲-۳- اتحاد سی
۴۸	۳-۳- اتحاد سی و درآمد ملی
۵۱	۴-۳- فرایند اقتصادی
۵۴	۵-۳- مدل کامل تعادل عمومی
۵۹	۶-۳- مدل تعادل عمومی
۶۰	۷-۳- بازارهای پولی و مالی
۶۲	۸-۳- متادیر و قیمت‌های تعادلی
۶۳	۹-۳- روابط بین متغیرها
۷۰	۱۰-۳- ارتباط بازارهای پولی و مالی با بخش حقیقی
۷۰	۱۱-۳- خلاصه
۷۲	فصل چهارم: پول و فرایند پولی
۷۳	۱-۴- مقدمه
۷۳	۲-۴- پول چیست؟
۷۴	۱-۲-۴- ماهیت پول

عنوانصفحه

۷۵	۲.۲.۴- ماهیت ثانویه پول
۷۹	۳.۲.۴- ادبیات متعارف پول
۸۰	۳.۴- بازار پول
۸۱	۱.۳.۴- بازار کامل وجوده پولی یا مدل SAI
۸۲	۲.۳.۴- بازار وجوده پولی و فرایندهای پولی
۸۲	۳.۳.۴- بازار وجوده پولی نیروهای حقیقی
۸۳	۴.۳.۴- بازار وجوده پولی (فرایند پولی)
۸۴	۴.۴- بازار سپرده
۸۵	۱.۴.۴- معادلات رفتاری سپرده
۸۶	۲.۴.۴- انواع سپرده
۸۹	۳.۴.۴- بازار سپرده و تقاضای برای پول
۹۰	۴.۴.۴- خلاصه بحث سپرده
۹۱	۵.۴- بازار اعتبار
۹۲	۱.۵.۴- معادلات رفتاری اعتبار
۹۲	۴.۶- فرایند پولی و بازار وجوده پولی
۹۵	۱.۶.۴- روابط متناظر پولی و حقیقی
۹۶	۲.۶.۴- بازار وجوده پولی و واسطه گری
۹۹	۳.۶.۴- بانک مرکزی و پول برونز
۱۰۰	۴.۶.۴- مدل ML
۱۰۲	۷.۴- خلاصه
۱۰۳	پیوست (۱ - ۴)
۱۰۳	۸.۴- پول و اعتبار
۱۰۴	۹.۴- اعتبار و عرضه پول
۱۰۴	۱۰.۴- نظریه عرضه پول و اعتبار در ادبیات پولی
۱۰۵	۱۱.۴- نظریه اخیر برونز و ملتزr

عنوان

صفحه

۱۰۷	۱۲-۴-پول، اعتبار و سپرده.....
۱۱۱	۱۳-۴-حجم پول.....
۱۱۲	۱۴-۴-ادبیات جدید درباره حجم پول.....
۱۱۴	۱۵-۴-بازار پول.....
۱۱۵	۱۶-۴-پول و نوکیتینزین ها.....
۱۱۶	۱۷-۴-پول و فرایند پولی.....
۱۱۷	۱۸-۴-فرآیند پولی و تعادل پولی.....
۱۱۹	فصل پنجم: بازار وجوه پولی، فعالیت اقتصادی و سیاست های اقتصادی.....
۱۲۰	۱-۵-مقدمه
۱۲۰	۲-۵-بازار سپرده و پول درونزا
۱۲۲	۳-۵-سپرده و پول برونزنا
۱۲۵	۳-۵-منحنی عرضه وجوه پولی
۱۲۵	۴-۵-سپرده و فعالیت اقتصادی
۱۲۵	۵-۵-اعتبار و فعالیت اقتصادی
۱۲۵	۵-۵-۱-مفهوم اعتبار.....
۱۲۶	۵-۵-۱-۱-اعتبار درونی L
۱۲۶	۵-۵-۱-۲-اعتبار بیرونی R
۱۲۷	۵-۵-۲-اعتبار و درآمد
۱۳۰	۵-۵-۲-۱-اعتبار و مخارج
۱۳۰	۵-۵-۲-۲-اعتبار و بنگاه مالی
۱۳۱	۵-۵-۳-بازار اعتبار
۱۳۴	۵-۵-۴-بازار اعتبار و تناقضی وجوه پولی
۱۳۵	۵-۵-۵-بازار اعتبار و فعالیت اقتصادی
۱۳۵	۵-۵-۶-بازار وجوه پولی

۵-۶- مدل ML و سیاست‌های اقتصادی ۱۳۶
۵-۶-۱- تأثیر پول بر بازار وجوه پولی ۱۳۷
۵-۶-۱-۱- سلایق مصرفی ۱۳۷
۵-۶-۱-۲- اثرات بازدهی‌های مالی بر عرضه وجوه پولی ۱۳۷
۵-۶-۲- اثرات درآمدی بر سپرده ۱۳۸
۵-۶-۳- سیاست پولی و بازار وجوه پولی ۱۴۰
۵-۶-۴- عملیات بازار باز ۱۴۰
۵-۶-۵- استعراض از بانک مرکزی ۱۴۱
۵-۷- تأثیر عوامل حقیقی بر بازار وجوه پولی ۱۴۲
۵-۸- مدل ML و سیاست‌های مالی ۱۴۴
۵-۸-۱- تأمین کسری بودجه ۱۴۵
۵-۹- نرخ بهره و بازار وجوه پولی ۱۴۶
۵-۹-۱- روش حقیقی تعیین نرخ بهره ۱۴۶
۵-۹-۲- روش پولی تعیین نرخ بهره ۱۴۷
۵-۹-۳- روش وجوه قابل فرض ۱۴۷
۵-۹-۴- روش رجحان تقدینگی ۱۴۸
۵-۹-۵- نرخ بهره و بانک مرکزی ۱۴۹
۵-۹-۶- نرخ بهره و تعادل پولی در مدل عرضه و تقاضا ۱۵۰
۵-۹-۷- کینزو نرخ بهره بروزنزا ۱۵۰
۵-۱۰- بازار وجوه پولی و نرخ بهره ۱۵۱
۵-۱۱- خلاصه ۱۵۳
پیوست (۱-۵) ۱۵۴
۵-۱۲- بازدهی نهایی و کارآئی نهایی ۱۵۴
پیوست (۲-۵) ۱۵۸
۵-۱۳- نرخ بهره و بازدهی نهایی ۱۵۸

۱۵۹	پیوست (۳-۵)
۱۵۹	۱۴-۵- اعتبار و سهمیه بندی
۱۶۰	پیوست (۴-۵)
۱۶۰	۱۵-۵- مکانیسم انتقال سیاست پولی
۱۶۴	فصل ششم: پول و دارائی‌های مالی
۱۶۵	۱- مقدمه
۱۶۶	۲- بازارهای مالی
۱۶۸	۲-۱- بازار و جوه سرمایه‌ای
۱۶۹	۲-۲- بازار دارائی مالی و بازار سرمایه مالی
۱۷۱	۲-۳- اوراق بهادار و اثرات تولیدی و ثروت
۱۷۱	۲-۴- رابطه اثرات ثروت و تولیدی با یکدیگر
۱۷۲	۳- اوراق بهادار و بازارهای مالی و دارائی
۱۷۲	۳-۱- دارایی مالی
۱۷۲	۳-۲- سرمایه مالی
۱۷۳	۳-۳- فرایند مالی یا مدل AI
۱۷۴	۴- بازار و جوه سرمایه‌ای (مدل AI) و اوراق بهادار
۱۷۵	۵- معادلات رفnarی بازار دارائی و سرمایه مالی
۱۷۵	۶- مدل بازار و جوه پولی و سرمایه‌ای یا مدل کامل و جوه پولی SAI
۱۷۶	۶-۱- تصمیم‌گیری پرتفویی دارایی و عرضه و جوه پولی و سرمایه‌ای
۱۷۷	۶-۲-۱- انتخاب سبد دارایی
۱۷۸	۶-۲-۲- تصمیم‌گیری پرتفویی سرمایه‌ای و تقاضای و جوه پولی و سرمایه‌ای
۱۷۸	۶-۳- سبد پرتفویی سرمایه مالی
۱۷۹	۶-۴-۱- انتخاب سبد سرمایه مالی
۱۸۰	۶-۵- مدل SAI

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۱۸۱.....	۱۵۶- منحنی SA و SS
۱۸۳.....	۱۵۶- منحنی AS و پول برونزرا
۱۸۳.....	۱۵۶- منحنی AI و II
۱۸۵.....	۱۶۴- مدل SAI
۱۸۵.....	۱۷۶- خلاصه
۱۸۸.....	پیوست (۱ - ۶)
۱۸۸.....	۱۶۸- ترکیب بهینه دارایی های مالی
۱۹۰.....	۱۶۹- روش منافع انتظاری
۱۹۳.....	پیوست (۲ - ۶)
۱۹۳.....	۱۷۰- اوراق قرضه
۱۹۴.....	۱۷۱- بازار اوراق قرضه و سرمایه مالی
۱۹۴.....	۱۷۲- بازار اوراق قرضه و دارایی مالی
۱۹۵.....	۱۷۳- اوراق سهام
۱۹۷.....	فصل هفتم: ویژگی های مدل SAI
۱۹۸.....	۱۷۴- مقدمه
۱۹۸.....	۱۷۵- مقایسه نظریه بازار وجود، پولی و نظریات پولی
۱۹۸.....	۱۷۶- مدل SAI و نظریه وجود قابل قرض
۲۰۱.....	۱۷۷- نظریه وجود قابل قرض و مدل ML
۲۰۵.....	۱۷۸- نتیجه گیری مقایسه نظری
۲۰۶.....	۱۷۹- مدل SAI و بازار پول کینزی
۲۱۰.....	۱۸۰- SAI و مدل های اقتصادی
۲۱۱.....	۱۸۱- مدل استاندارد IS - LM
۲۱۳.....	۱۸۲- یک مدل پولی (MM - CM)
۲۱۵.....	۱۸۳- کاربردهای مدل پولی

عنوانصفحه

۲۱۶	۴-۳-۷- نقد تحلیل مدل پولی
۲۱۶	۴-۷- مدل پول و اعتبار برنیک و بلیندر
۲۱۹	۱-۴-۷- مقایسه مدل‌های مالی و پولی اقتصادی
۲۲۲	۵-۷- مدل کامل پول و اعتبار و تعادل عمومی
۲۲۳	۱۰-۷- کارکرد پس‌انداز و دارایی مالی
۲۲۵	۱-۵-۷- بیان جبری پس‌انداز - دارایی مالی و شرط تعادل
۲۲۶	۲-۵-۷- کارکرد سرمایه مالی و تولید
۲۲۸	۱-۲-۵-۷- شکاف سرمایه‌گذاری - تولید
۲۲۹	۶-۷- تعادل عمومی و مدل SAI
۲۲۹	۱-۶-۷- تعادل مالی و پولی
۲۳۰	۲-۶-۷- تعادل حقیقی
۲۳۲	۳-۶-۷- تابع تقاضای کل
۲۳۲	۴-۶-۷- تعادل کلاسیکی و کیتزری و مدل SAI
۲۳۳	۷-۷- مدل SAI و سیاست‌های اقتصادی
۲۳۳	۱-۷-۷- مدل SAI و بانک مرکزی
۲۳۳	۸-۷- برخی کاربردهای مدل SAI
۲۳۴	۹-۷- خلاصه
۲۳۵	پیوست (۱-۷)
۲۳۵	۱۰-۷- مدل جبری SAI و مقایسه آن با مدل مشابه
۲۳۷	۱۱-۷- مدل‌های جبری و مدل SAI
۲۳۸	۱۲-۷- مدل پول - سرمایه توسعی
۲۴۱	۱۳-۷- مقایسه مدل SAI با مدل‌های مشابه
۲۴۵	فصل هشتم: تحلیل بحران بزرگ (۱۹۲۹)
۲۴۶	۱-۸- مقدمه

<u>عنوان</u>	<u>صفحه</u>
۲۴۶..... ۱۹۲۹- بحران بزرگ	۲-۸
۲۴۷..... ۳-۸- بحران مالی	۳-۸
۲۴۷..... ۴-۸- ارتباط بین بحران مالی و اقتصاد کلان	۴-۸
۲۴۹..... ۵-۸- نظریات پولی	۵-۸
۲۵۰..... ۶-۸- نظریات مالی	۶-۸
۲۵۲..... ۷-۸- نظریه پولی - مالی بحران	۷-۸
۲۵۶..... ۸-۸- تحلیل نموداری بحران	۸-۸
۲۵۹..... ۹-۸- خلاصه	۹-۸
 ۲۶۰..... فصل نهم: خلاصه و نتایج تحقیق	 ۲۶۰
۲۶۱..... ۱-۹- سوالات اساسی	۱-۹
۲۶۱..... ۲-۹- پول و تعادل عمومی	۲-۹
۲۶۳..... ۳-۹- بازار کامل و جووه پولی SAI	۳-۹
۲۶۴..... ۴-۹- بازارهای مالی و پولی	۴-۹
۲۶۵..... ۵-۹- فرایند پولی و بازار وجوه پولی	۵-۹
۲۶۵..... ۶-۹- بازار سپرده (M)	۶-۹
۲۶۷..... ۷-۹- سپرده و مخارج	۷-۹
۲۶۷..... ۸-۹- بازار اعتبار	۸-۹
۲۶۸..... ۹-۹- اعتبار و سرمایه‌گذاری	۹-۹
۲۷۰..... ۱۰-۹- فرایند پولی و بازار وجوه پولی یا مدل ML	۱۰-۹
۲۷۱..... ۱۱-۹- روابط متناظر پولی و حقیقی	۱۱-۹
۲۷۲..... ۱۲-۹- اوراق بهادر	۱۲-۹
۲۷۳..... ۱۳-۹- فرایند مالی یا بازار وجوه سرمایه‌ای مدل (IA)	۱۳-۹
۲۷۴..... ۱۴-۹- مدل SAI	۱۴-۹
۲۷۵..... ۱۵-۹- مقایسه مدل SAI با مدل‌های متعارف اقتصادی	۱۵-۹

عنوان

صفحه

۱۶-۹	- تعادل عمومی و مدل SAI	۲۷۶
۱۷-۹	- تعادل مالی و پولی	۲۷۷
۱۸-۹	- تعادل حقیقی	۲۷۸
۱۹-۹	- تابع تقاضای کل	۲۷۹
۲۰-۹	- تعادل کلی کلاسیکی و کینزی و مدل SAI	۲۷۹
۲۱-۹	- مدل SAI و سیاست‌های اقتصادی	۲۸۰
۲۲-۹	- مدل SAI و بانک مرکزی	۲۸۰
۲۳-۹	- برخی کاربردهای مدل SAI	۲۸۱
	فهرست منابع	۲۸۲
	چکیده انگلیسی	۲۸۷

فصل اول

کلیات
